

Інструкція до практичного заняття № 13

Модуль №3 Мистецтво як продукт духовного перетворення людей

Кількість годин 2

1. Розділ (тема) питання для практичної роботи: Архітектура – один з основних і найдавніших видів образотворчого мистецтва. Стил. Індивідуальна манера художника.

2. Мета: Ознайомитися із особливостями архітектурного мистецтва, його стилями, індивідуальною манерою виконання; уміти втілювати задуманий образ на папері, виконувати роботу у техніці «витинанка», виховувати почуття прекрасного, відношення творчості у мистецтві способу організації дозвілля. Практично виконати роботу у техніці «витинанка».

Знати: - види образотворчого мистецтва;

- види оздоблювальних (декоративних) робіт;
- відомості про архітектурне мистецтво, його стилі;
- прийоми роботи з папером.

Вміти: - зображувати за власним задумом;

- малювати архітектурні образи;
- конструювати;
- дотримуватися правил охайної роботи.

3. Рекомендована література:

Основна

1. Антонович Е. А. Декоративно-прикладне мистецтво / Е. А. Антонович, Р. В. Захарчук-Чугай, М. Е. Степанович. – Львів, 1992. – 196 с.
2. Голод І. В. Декоративно-ужиткове мистецтво : словник / І. В. Голод, В. І. Білик. – Львів : Афіша. 2000. – 364 с.
3. Міщенко Г. Витинанки – від традицій до сучасного образотворення / Г. Міщенко // Народне мистецтво. – 2004. – № 1. – С. 28-29.
4. Резніченко К. Художня робота з паперу : наук.-метод. розроб. / К. Резніченко. – Одеса : Астропринт, 1998. – 76 с.

Додаткова

1. Бондаренко Т. Витинанки думок / Т. Бондаренко // Народне мистецтво. – 2006 – № 3. – С. 31-33.
2. Вакуленко О. Слобожанський куліш : витинанки / О. Вакуленко // Народне мистецтво. – 2005. – № 4. – С. 56-57.
3. Мельник В. М. Витинанки на уроках образотворчого мистецтва / В. М. Мельник, С. К. Трач. – Тернопіль, 2000. – 246 с.
4. Пушкарьов А. Школа витинанки / А. Пушкарьов // Народне мистецтво. – 2007. – № 2. – С. 40-41.
5. Станкевич М. Є. Українські витинанки / М. Є. Станкевич. – Київ : Либідь, 1996. – 124 с.

4. Контроль

Завдання:

1. Теоретичні відомості:

Поняття про архітектурне мистецтво, його стилі.

Поняття про мистецтво «витинанки» як засіб перетворення світу.

Архітектура як мистецтво зародилося багато століть тому. Історію її виникнення та розвитку можна порівняти з тільки що історією самого людства. Слово «**архітектура**» в перекладі з латинської означає мистецтво створювати прості і незвичайні проекти будинків та інших будівель, а потім будувати за ним різні споруди. В результаті чого людина створює для себе матеріально упорядковану зону проживання, необхідну їй як для повноцінного життя, так і для трудової діяльності.

Архітектура (грец. *Архιτεκτονικη* – *будівництво*) – це одночасно наука та мистецтво проектування будівель, а також власне система будівельних споруд, які формують просторове середовище для життя та діяльності людей відповідно до законів краси. Функціональні, конструктивні та естетичні якості архітектури, а саме користь, міцність та краса – тісно взаємопов'язані.

Кожна людська цивілізація розвивалася з характерним їй архітектурним стилем, який символізував певний історичний період, його характер, основні риси та політичну ідеологію. Архітектурні пам'ятки здатні донести вікову інформацію про те, що люди цінували в момент їх зведення, що було еталоном краси у мистецтві архітектури, наскільки освіченим в плані культурного розвитку був їх спосіб життя тощо.

Історія архітектури є самостійною наукою одночасно двох профілів: теоретичного та історичного. Ця особливість зумовлена специфікою самого предмета, куди входить історія виникнення і розвитку архітектури в цілому, теоретичні знання про архітектуру, архітектурна композиція, архітектурний мову, а також спостереження за спільними ознаками і рисами архітектури певного часу та місця, що дає можливість розпізнавати різні його стилі.

Історія архітектурного мистецтва:

- архітектура Середньовіччя та епохи Відродження:

Романський стиль

Готичний стиль

- архітектура XVII – XIX століття:

Бароко

Рококо

Класицизм

Ампір

Еклектика

Сецесіон

- архітектура XX століття:

Конструктивізм

Модернізм

Постмодернізм

Деконструктивізм

Хай-тек

Епоха бурхливого технічного розвитку в сучасному світі дає архітекторам нескінченну кількість можливостей втілювати в реальність найсміливіші ідеї та задуми, завдяки чому сьогодні існують такі архітектурні стилі, як хай-тек і модерн. Їм, у порівнянні, наприклад, з суперечливим бароко або найдавнішим романським напрямком властива сміливість і наполегливість рішень, яскравість ідей і різноманіття матеріалів. Однак, незважаючи на стрімкий і наполегливе рух нових сучасних течій, старовинні маєтки, палаци й собори, які відіграють

важливу роль своєрідного символу того міста чи держави, де вони розташовані, ніколи не втратять свою чарівність і привабливість. Ці будівлі ніби існують поза всяким часом, викликаючи трепет і захват у справжніх цінителів мистецтва архітектури.

Архітектура як мистецтво будівництва, яке формує умови життєвого простору людини через сукупність конкретних будівель і споруд, поділяється на певні види:

- архітектура об'ємних споруд (житлові будинки, громадські будівлі: магазини, школи, стадіони, театри тощо), промислові споруди: електростанції, фабрики, заводи тощо);
- ландшафтна архітектура (організація садово-паркової зони: вулиці, бульвари, сквери і парки з наявністю «малої» архітектури у вигляді альтанок, містків, фонтанів, сходів;
- містобудування (створення нових селищ і міст, а також реконструкцію старих міських районів. Кожна окрема будівля або їх комплекси і ансамблі, парки, проспекти, вулиці і площі, цілі міста і навіть невеликі селища здатні викликати у нас конкретні почуття і настрої, змусити нас переживати непередавані емоції. Це відбувається за допомогою впливу на них певної ідеї і смислової інформації, яку автори вклали в свої архітектурні твори. Будь-яка споруда підпорядковується певним призначенням, чому повинен відповідати і її зовнішній вигляд, що налаштовує людей на встановлений лад.

Основа роботи архітектора і полягає в пошуку найбільш вдалою композиції, яка буде максимально гармонійно поєднувати в собі різні частини і деталі майбутньої будівлі, а також обробку поверхні створюваного «шедевра» архітектури. Головним художнім прийомом емоційного впливу на споглядача є форма будівлі та її складових, яка може бути легкою або важкою, спокійною або динамічною, однотонною або кольоровою. Однак, обов'язковою умовою тут є узгодження всіх окремих частин між собою і з усім будинком у цілому, створюючи нероздільне враження гармонії. Досягти цього творців мистецтва архітектури допомагають різні художні прийоми:

- симетрична та асиметрична композиція;
- горизонтальний та вертикальний ритм;
- масштаб, пропорції;
- пластика, фактура;
- освітлення та колір.

Чималу допомогу архітекторам має, безумовно, сучасна техніка. Це новітні розробки конструкцій і матеріалів, потужні будівельні машини, завдяки чому день у день народжуються все більш вдосконалені типи будівель, збільшується розмах і швидкість будівництва, замислюються нові міста. Сучасне мистецтво архітектури засноване на повній свободі думок та ідей, пріоритетні напрями і як такий стиль практично відсутні, а всі концепції, за якими йде розвиток, мають свободу і рівноправність. Творча фантазія сьогоденних архітекторів нічим не обмежена, а в повній мірі надані можливості зробити наше життя виразніше і яскравіше втілюються в сучасних будівлях з невловимою швидкістю.

Витинанка є одним із видів художніх творів українського народного декоративного мистецтва. у вигляді вирізаної з аркуша паперу орнаментованої чи сюжетної композиції. Ці мережива, витяті ножицями або ножом з білого та кольорового паперу, є чудовими зразками прорізного паперового декору. Уперше витинанки у вигляді ажурного візерунка зі шкіри, хутра, повсті зустрічаються в кочових народів V ст. до н. е. Техніка витинанки подібна до техніки вирізування

силуету, який був широко розповсюджений в Західній Європі у XIX-початку XX ст. Нове життя витинанкам дало виробництво паперу. Краса витятих картин вражає філігранністю та простотою виготовлення, тому не дивно, що паперові прикраси стали популярними і в інших країнах. Перші українські витинанки – це прості прикраси, вирізані з кольорового паперу. Вони мали чіткі, суто графічні форми. Найпростішим способом – із паперу, складеного навпіл вирізали дерева, вази, птахів, а з паперу, складеного у декілька разів – хороводи. Переваги паперової витинанки полягають у тому, що вони простіші у виготовленні, їх можна виготовити одразу кілька, складаючи декілька аркушів паперу. Витинанки виготовляли готуючи хату до свят – на весні, перед святами Воскресіння, а зимою – перед Різдвом.

За технологічними та художніми особливостями витинанки поділяють на:

- ажурні (зображення міститься у прорізах);
- силуетні (зображення виступає контуром);
- одинарні (виготовлені з одного аркуша паперу);
- складні (аплікаційні – з кількох аркушів паперу, а тому завжди поліхромні).

Залежно від прийомів виготовлення вони бувають накладними (накладаються одна на одну «гіркою») та складеними (великомасштабні твори, орнаменти та зображення, котрі утворені з окремих елементів, складених поряд один з одним, гармонійно поєднаних між собою в одне ціле).

Орнамент традиційних витинанок здебільшого геометричний або рослинний, трапляються також антропоморфні, зооморфні фігурки, зображення предметів побуту, архітектури тощо. У кожному регіоні й у багатьох осередках країни вони придбали своєрідні локальні риси щодо трактування матеріалу, форми, силуету, технічної вправності, відчуття ритму, пропорцій, симетрії, багатства орнаментів

2. Практична робота

Виконати практичну роботу «Казковий будиночок»:

- намалювати шаблон будинку (за задумом);
- вирізати елементи зображення;
- приклеїти зображення на картонну основу;
- оформити роботу у техніці «витинанка».

Матеріали: олівець, гумка, папір (можна ксероксний), ножиці або (канцелярський ніж), картон Ф А-4, клей-олівець

Зразок для виконання

